

PILIE TINĖS
VISUOMENĖS
INSTITUTAS

Ar bendradarbiaujame?

Valstybės institucijų, NVO ir piliečių požiūris į bendradarbiavimą priimant viešuosius sprendimus. Būklės apžvalga.

Ieva Petronytė // Maryja Šupa

(Pilietinės visuomenės institutas,
VU Tarptautinių santykių ir politikos
mokslų institutas)

(Pilietinės visuomenės
institutas,
VU Filosofijos fakultetas)

Pranešimai skaityti projekto „Valdžios ir NVO sektorių bendradarbiavimo viešosios politikos sprendimų priėmimo procese stiprinimas“ renginiuose 2014–2015 m.

Daugiau apie projektą –
<http://www.civitas.lt/projects/valdzios-nvo-bendradarbiavimas/>

Visa tyrimo medžiaga –
<http://www.civitas.lt/valdzios-ir-nevyriausybinio-sektoriu-bendradarbiavimo-viesosios-politikos-sprendimu-priemimo-procese-stiprinimas/>

Kodėl bendradarbiauti?

- ▶ Daugiau informacijos ir idėjų – tikslesni poreikiai ir prioritetai, galimybės;
- ▶ Visuomenės parama priimtiems sprendimams;
- ▶ Konfliktų ir delsimo išvengimas;
- ▶ Geros valios rezervuaras būsimiems sprendimams;
- ▶ Pasitikėjimo kūrimas (puoselėjimas);
- ▶ Švietimas(is).

Kodėl bendradarbiauti? (II)

---

2 prielaidos:

- ▶ Viešoji politika – mūsų visų reikalas;
- ▶ Nevyriausybinis sektorius ir piliečiai – partneriai, o ne alternatyva valdžios institucijoms.

Tikslas:

Labiau išdiskutuoti priimami sprendimai – kokybiškesnė viešoji politika ir geresnis visuomenės gyvenimas.

Tyrimo metodai

- ▶ **Reprezentatyvios apklausos**
  - ▶ Valstybės institucijų darbuotojai
  - ▶ Visi Lietuvos gyventojai
- ▶ **Grupinės diskusijos**
  - ▶ Nacionalinės valdžios ir savivaldos darbuotojai
  - ▶ Nacionalinių ir regioninių NVO atstovai
- ▶ **Turinio analizė**
  - ▶ E–demokratija savivaldybių svetainėse
  - ▶ Savivaldybių veiklos ataskaitos

---

*Ar reikalingas bendradarbiavimas
tarp valstybės institucijų ir visuomenės
priimant viešuosius sprendimus?*

TAIP

82%
piliečių

91%
**valst. sektoriaus
darbuotojų**

*Reprezentatyvios Lietuvos gyventojų (N=1007) ir valstybinio sektoriaus darbuotojų (N=561)
apklausa. Pilietinės visuomenės institutas, Vilmorus, 2014 m. sausis - kovas.*

---

*Ar valstybės institucijos atsižvelgia
į piliečių pasiūlymus?*

15 %

TAIP

23%

63%

NE

54%

piliečių

valst. sektoriaus darbuotojų

Likę – “nei taip, nei ne”, nežino arba neatsakė į klausimą.

*Reprezentatyvios Lietuvos gyventojų (N=1007) ir valstybinio sektoriaus darbuotojų (N=561)
apklausos. Pilietinės visuomenės institutas, Vilmorus, 2014 m. sausis - kovas.*

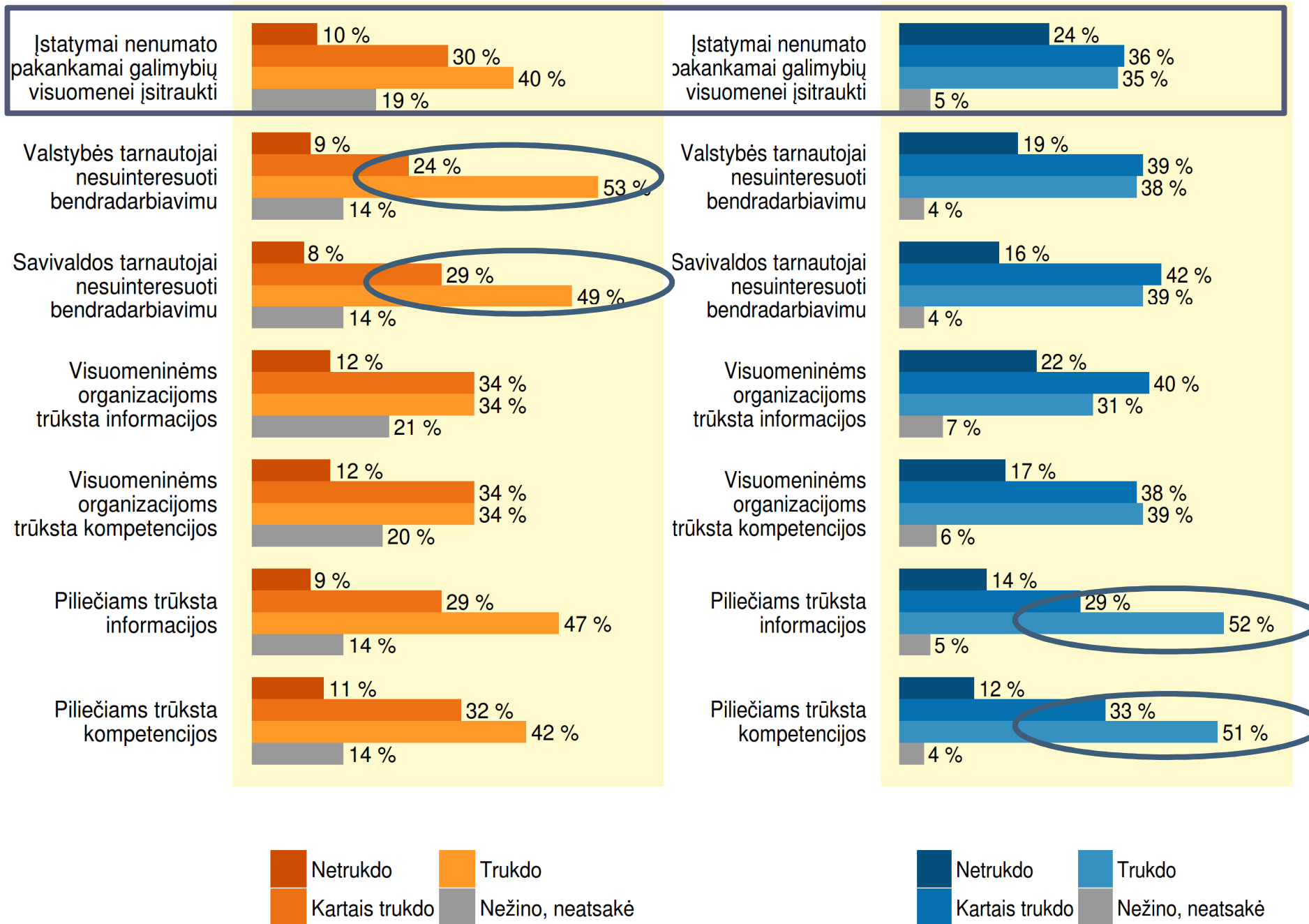
*Ar valstybės institucijos atsižvelgė
į respondentų pateiktus pasiūlymus?*

- ▶ 34% TAIP
- ▶ 35% Ne
- ▶ 8% Ne, bet nurodė priežastį
- ▶ 23% Negali atsakyti

*Reprezentatyvi Lietuvos gyventojų (N=1007) apklausa. Pilietinės visuomenės institutas,
Vilmorus, 2014 m. sausis.*

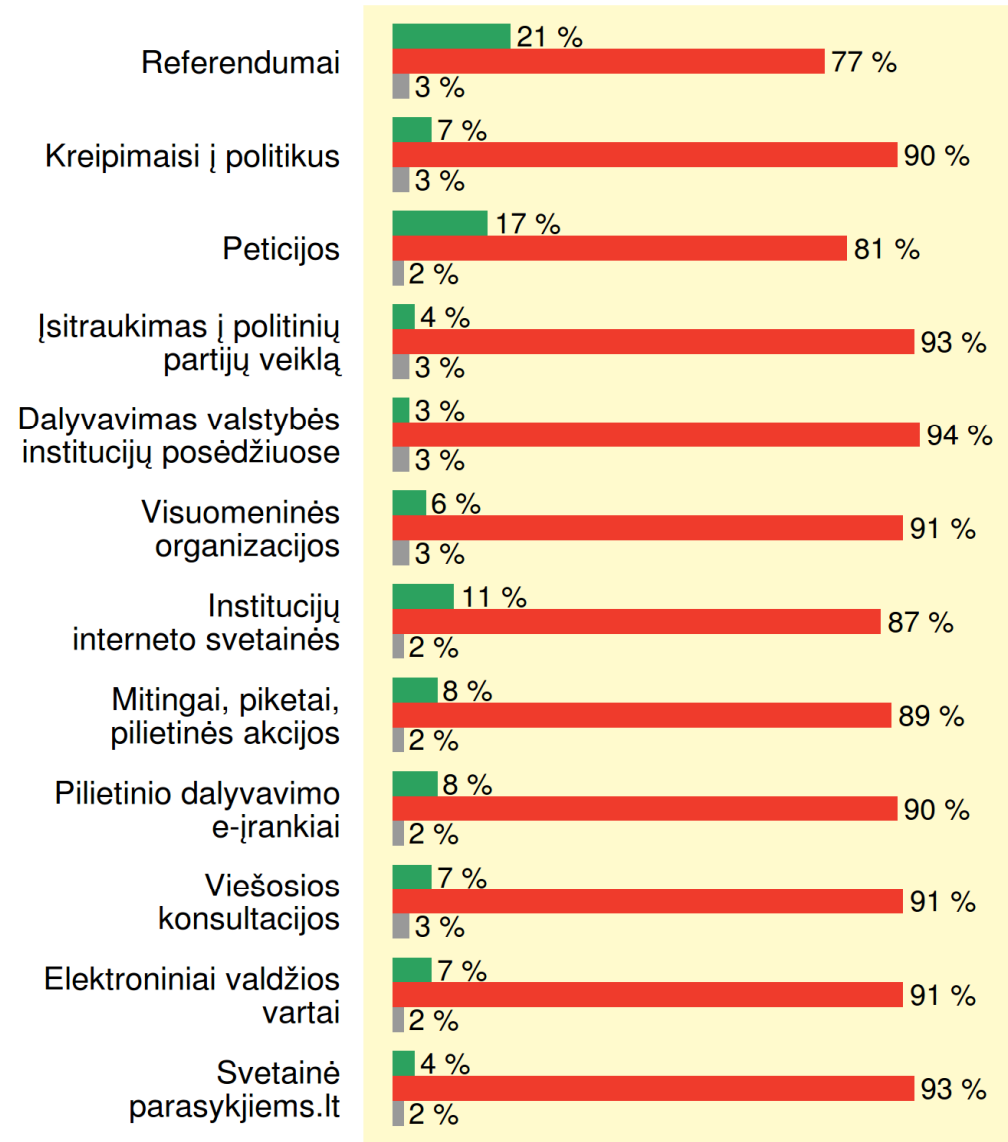

Reprezentatyvios Lietuvos gyventojų (N=1007) ir valstybinio sektoriaus darbuotojų (N=561) apklausa. Pilietinės visuomenės institutas, Vilmorus, 2014 m. sausis - kovas

Kur stringa

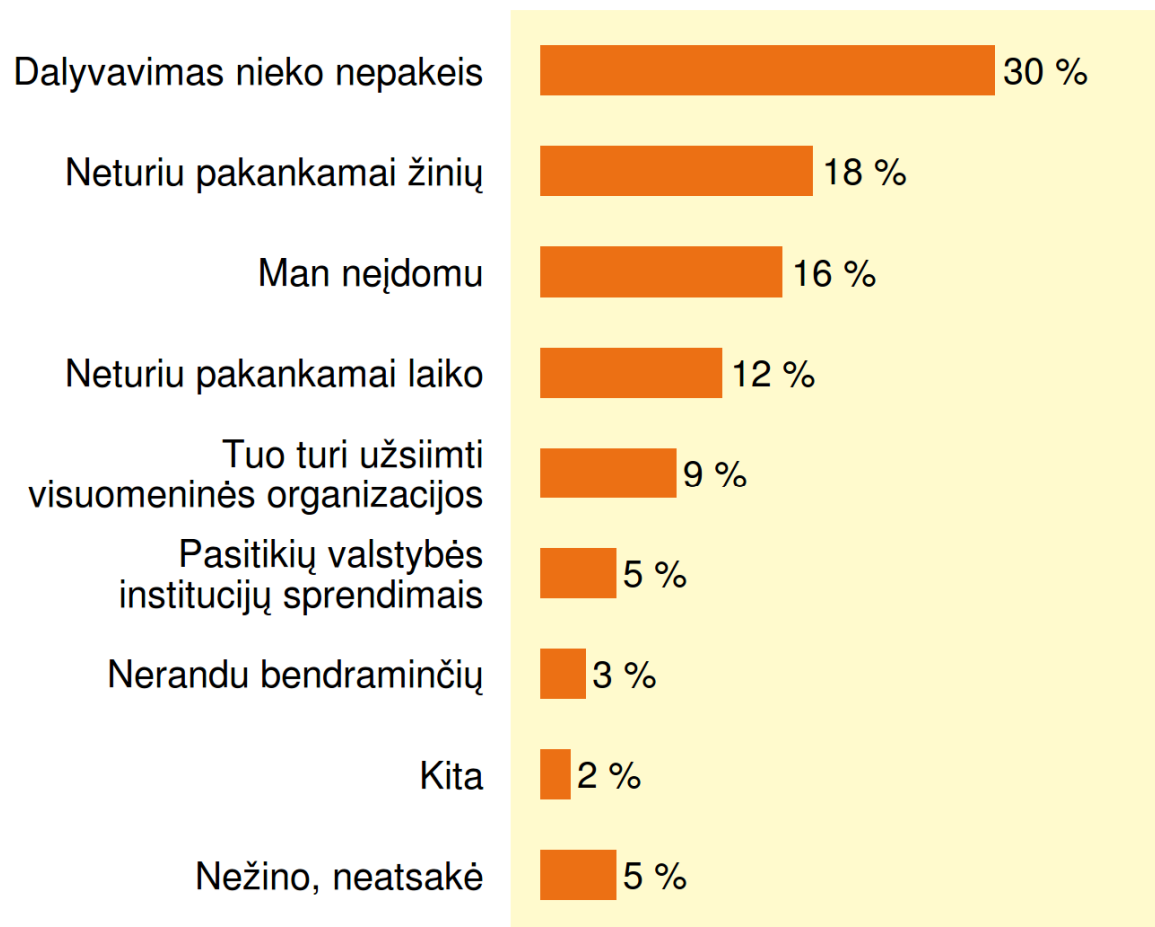
- ▶ Gausu priemonių
  - ▶ Viešos konsultacijos
  - ▶ E-demokratija
  - ▶ Iniciatyvos internete
  - ▶ ...
- ▶ Trūksta įsitraukimo
  - ▶ Ilgalaikio
  - ▶ Labiau apjungiančio
  - ▶ Trūksta iniciatyvos

■ Taip ■ Ne ■ Nežino, neatsakė

Reprezentatyvi Lietuvos gyventojų (N=1007) apklausa. Pilietinės visuomenės institutas, Vilnius, 2014 m. sausis.
Atsakinėja respondentai, nurodę, kad girdėjo nors vieną būdą daryti įtaką viešųjų sprendimų priėmimui (N=862)

Dėl kokių priežasčių nedalyvaujama viešųjų sprendimų priėmime?

▶ Reprezentatyvi Lietuvos gyventojų (N=1007) apklausa. Pilietinės visuomenės institutas, Vilnius, 2014 m. sausis, į klausimą atsakinėja respondentai, nurodę, kad nesinaudojo nei vienu būdu daryti įtaką viešųjų sprendimų priėmimui (N=464).

Kur stringa bendradarbiavimas? (II)

▶ Gausu lūkečių

Valst.sektoriui:

- ▶ Motyvacija spręsti problemas
- ▶ NVO išmanymas
- ▶ NVO – partneris, ne konkurentas
- ▶ Skaidrumas

▶ Trūksta kompetencijų

- ▶ Suprasti NVO specifiką
- ▶ Organizavimo, moderavimo
- ▶ Versti teisinę kalbą

+ Diskusijos problema:

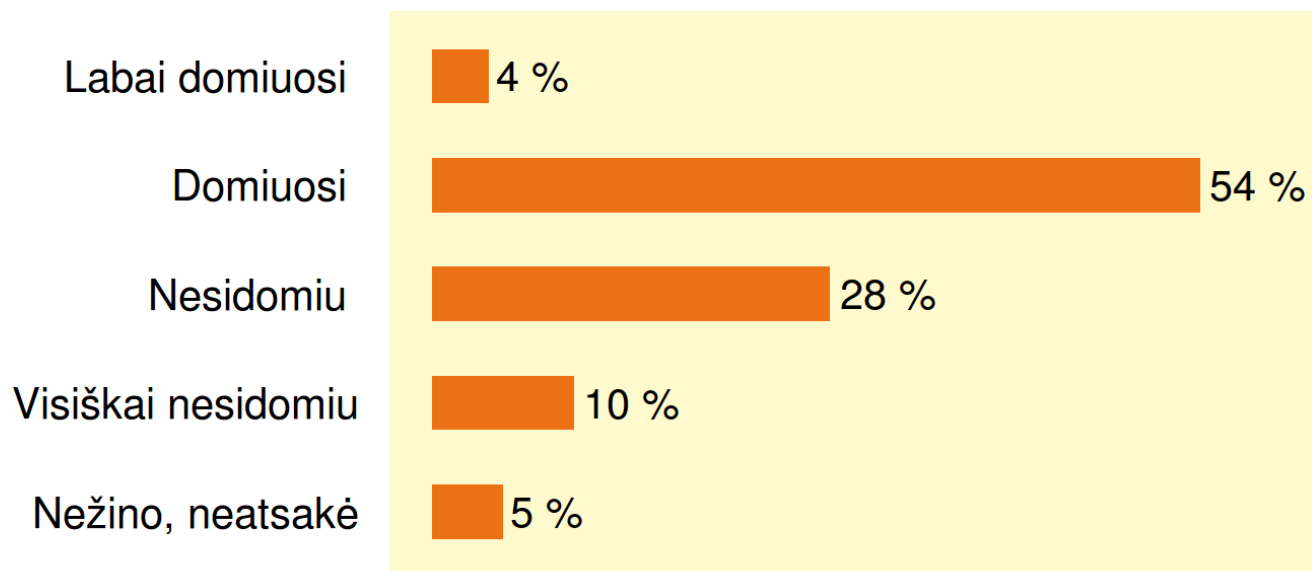
- ▶ ar norisi (įsi)klaudyti + diskutavimo, svarstymo įgūdžiai

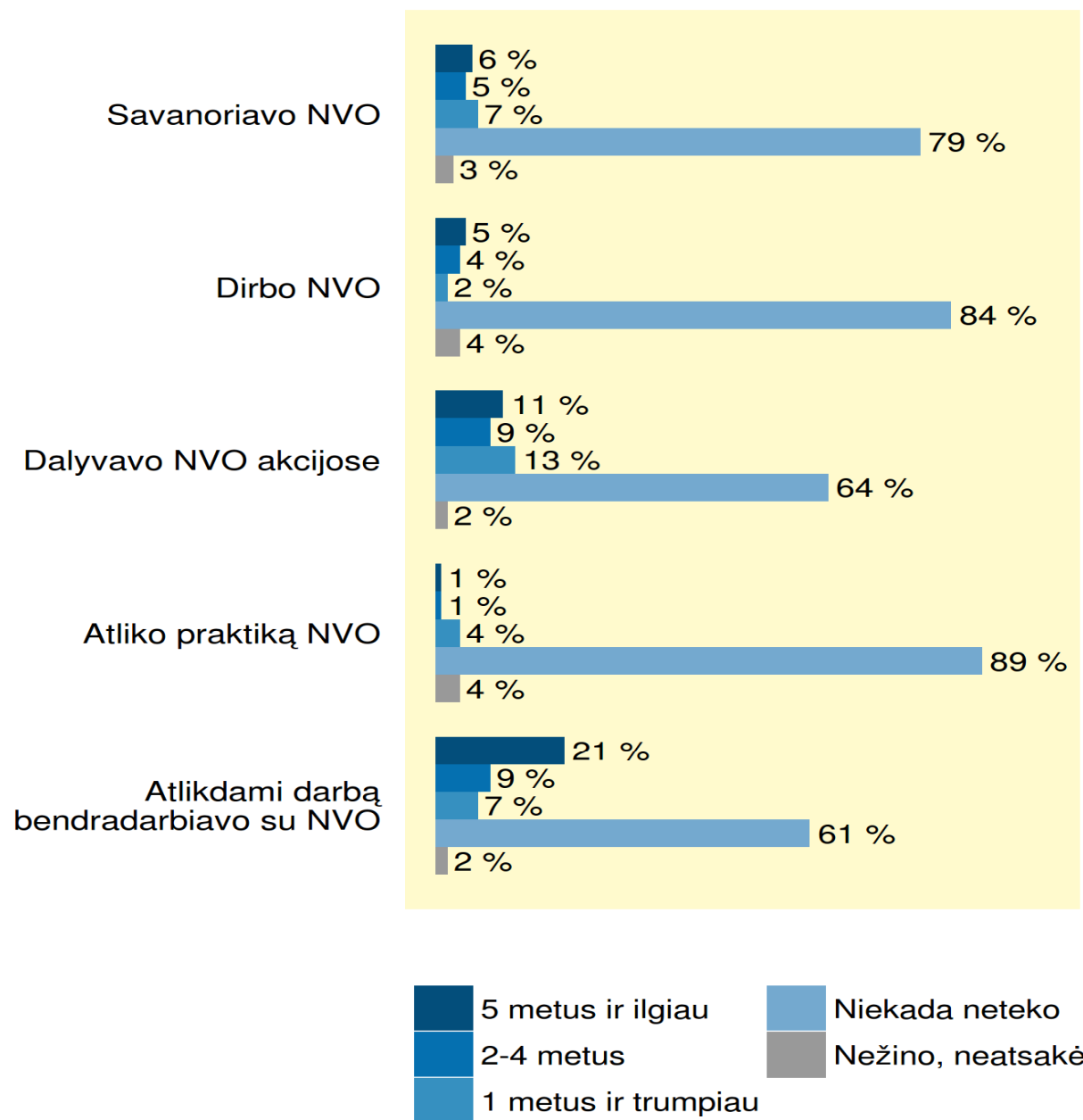
NVO:

- ▶ Atvirumas interesų derinimui
- ▶ Profesionalumas
- ▶ Praktinių žinių perėmimas
- ▶ Iniciatyvumas

- ▶ Įgūdžių (patirties)
- ▶ Savišvietos
- ▶ Pasirengimo procesui, jo išmanymo

Kiek asmeniškai domimasi viešaisiais sprendimais?

▶ *Reprezentatyvi Lietuvos valstybinio sektoriaus darbuotojų (N=561) apklausos. Pilietinės visuomenės institutas, Vilnius, 2014 m. sausis - kovas.*

Kur stringa bendradarbiavimas? (III)

- ▶ **Gausu žmogiškojo faktoriaus**
  - ▶ Netvari priklausomybė nuo “tinkamo žmogaus”
  - ▶ Priklausomybė nuo politinės partijos
  - ▶ Priklausomybė nuo susiformavusio kontaktų tinklo
- ▶ **Trūksta veikiančio proceso**
  - ▶ Nuolatinio bendradarbiavimo užtikrinimas
  - ▶ Įdirbio nuoseklumo užtikrinimas, perdavimas
  - ▶ Lygiavertė atsakomybė
  - ▶ Dėmesys rezultatams, ne (tik) procedūrai
  - ▶ Rezultato išmatavimo būdai

Gero bendradarbiavimo principai

Kas yra geras bendradarbiavimas?

- ▶ Efektyvus?
- ▶ Malonus?
- ▶ Moralus?
- ▶ ...

- ▶ Padedantis pasiekti tikslą – išdiskutuotą, teisingą ir efektyvią viešąją politiką.

Kaip elgtis, kad pasiektume abipusiai geriausių rezultatų?

Bendradarbiavimas
=
Procesas

Sėkmingas bendradarbiavimas remiasi

- ▶ Pasitikėjimu
- ▶ Švietimu
- ▶ Nuolatinė komunikacija

Pasitikėjimas

- ▶ Atvirumas partneriams ir aplinkai
- ▶ Darbas su žmonėmis
- ▶ Skaidrumas
- ▶ Lūkesčių atskleidimas ir suderinimas
- ▶ Stereotipų atsisakymas
- ▶ Nuolatinis įsitraukimas ir ilgalaikiai santykiai

Švietimas

- ▶ Bendri mokymai
- ▶ Bendri renginiai
- ▶ Kontaktų mugės
- ▶ Kompetencijų kėlimas

Komunikacija

- ▶ Konkrečių problemų aptarimas
- ▶ Sėkmingos patirties sklaida
- ▶ Ryšio užmezgimo strategijos
- ▶ Pasidalinimas veiklos rezultatais
- ▶ Išankstinis planavimas ir informavimas

Keletas svarbių praktinių aspektų

- ▶ Plėtojant iniciatyvas, idėjas - klausytis vieniems kitų ir įsiklausyti. Skatinti ir teikti grįžtamąjį ryšį.
- ▶ Nemėginti manipuliuoti (tiek v.institucijomis, tiek piliečiais) – ilgalaikio bendradarbiavimo užkirtimas, nusivylimas ir pasitikėjimo praradimas.
- ▶ Skolintis idėjas (iš kitų savivaldybių, nacionalinio lygmens, etc.).
- ▶ Nebijoti nesėkmės (ne visos iniciatyvos sėkmingos, bet visos padeda kaupti patirtį. O ši ir sėkmę ilgainiui užtikrins).

-
- ▶ Sprendžiamą problemą apibrėžti labai aiškiai ir tiksliai, diskutuoti tik apie vieną vienu metu.
  - ▶ Įtraukti kiek įmanoma daugiau suinteresuotojų.
  - ▶ Spręsti “rimtas” problemas, spręsti ne fiktyviai.
  - ▶ Rezultatas – priimamo sprendimo projektas – ne “ką turėtume”, o “ką sutariame” daryti.
-
-